

Rolnummer 2408
Arrest nr. 25/2003 van 12 februari 2003

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en het koninklijk besluit van 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Brussel.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters P. Martens, R. Henneuse, E. De Groot, L. Lavrysen en J.-P. Snappe, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 28 maart 2002 in zake J. Debue tegen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (R.V.A.), waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 9 april 2002, heeft de Arbeidsrechtbank te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Roepen de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en haar uitvoeringbesluit van 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen, doordat zij wat de verjaringstermijn van de rechtsvordering tot terugvordering van de ten onrechte betaalde bedragen betreft niet verwijzen naar artikel 7, § 13, van de besluitwet van 20 [lees : 28] december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders of naar artikel 30 van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers en daarbij voor die rechtsvordering niet in enige verjaringstermijn voorzien, al dan niet een met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdige discriminatie in het leven tussen de sociaal verzekerden in de zin van artikel 1 van de voormelde wet van 29 juni 1981, naargelang zij werkloosheidsuitkeringen dan wel onderbrekingsuitkeringen genieten, wanneer blijkt dat die uitkeringen hun ten onrechte werden betaald en moeten worden teruggevorderd ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

In 1988 vordert Julien Debue, 53 jaar oud, van de R.V.A. een loopbaanonderbrekingsuitkering, in het raam van een vermindering van zijn arbeidsprestaties tot een halftijdse arbeidsregeling tot aan zijn pensioen. Die uitkeringen worden hem betaald vanaf 13 juni 1988 en moeten normalerwijze worden beëindigd op 31 januari 2000, aangezien de verzoeker dan de leeftijd van 65 jaar bereikt.

Julien Debue, die met brugpensioen is gegaan, nadat een einde was gemaakt aan zijn arbeidsovereenkomst in 1990, vordert en verkrijgt maandelijkse werkloosheidsuitkeringen van 29.770 frank die hij cumuleert met de loopbaanonderbrekingsuitkeringen (ongeveer 11.000 frank per maand) tot 30 januari 1997.

De R.V.A., die vaststelt dat laatstgenoemde uitkeringen onterecht werden geïnd sinds 5 februari 1990, neemt op 5 maart 1997 de beslissing om een som van 937.840 frank terug te vorderen, waartegen Julien Debue beroep instelt bij de Arbeidsrechtbank te Brussel, die zich afvraagt welke verjaringsregeling te dezen van toepassing is en aan het Hof de voormelde prejudiciële vraag stelt.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 9 april 2002 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 7 juni 2002 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 29 juni 2002.

Bij beschikking van 9 juli 2002 heeft voorzitter M. Melchior, naar aanleiding van het verzoek van de Ministerraad van 8 juli 2002, de termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 9 september 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de Ministerraad bij op 10 juli 2002 ter post aangetekende brief.

Memories zijn ingediend door :

- J. Debue, wonende te 1080 Brussel, Aubadestraat 5, bij op 17 juli 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 6 september 2002 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 23 september 2002 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 26 september 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 9 april 2003.

Bij beschikking van 19 november 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 11 december 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 21 november 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 11 december 2002 :

- zijn verschenen :
- . Mr. F. Danjou, advocaat bij de balie te Nijvel, voor J. Debue;
- . Mr. N. Van Laer, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Memorie van Julien Debue

A.1. De tussenkomende partij is van mening dat, indien de Rechtbank mocht oordelen dat zij onverschuldigde bedragen heeft geïnd, op haar ofwel de verjaring van drie jaar moet worden toegepast bedoeld in de wet van 30 december 1988, waarbij een paragraaf 13 is ingevoerd in artikel 7 van de besluitwet van 28 december 1944, ofwel, naar analogie, de verjaring van zes maanden bedoeld in artikel 30 van de wet van 29 juni 1981 wanneer de onverschuldigde betaling « enkel het gevolg is van een vergissing van de instelling of de dienst, waarvan de betrokkene zich normaal geen rekenschap kon geven ».

Memorie van de Ministerraad

A.2. In hoofddorde beweert de Ministerraad dat het Hof niet bevoegd is om te oordelen over een verschil in behandeling dat voortvloeit uit een vergetelheid van de wetgever of, te dezen, een verzuim van de Koning die door de wetgever, bij de herstelwet van 22 januari 1985, was gemachtigd om het bedrag van de uitkering, de bijzondere voorwaarden en toekenningsmodaliteiten van de uitkering te bepalen (artikelen 100, 102, 103^{quater} en volgende) en om de maatregelen te nemen die nodig waren om de wetgeving betreffende de sociale zekerheid aan te passen ten voordele van de werknemers die loopbaanonderbreking nemen (artikel 105, § 2).

A.3. In ondergeschikte orde voert de Ministerraad aan dat de personen die vrijwillig hebben gekozen om hun loopbaan te onderbreken, wat niet onder de sociale zekerheid valt, niet kunnen worden vergeleken met de werklozen die buiten hun wil geen werk en geen loon hebben. Sommige bepalingen van de werkloosheidsreglementering zijn weliswaar toepasselijk gemaakt op de regeling inzake loopbaanonderbreking, maar daaruit volgt niet dat het stelsel van de loopbaanonderbreking zou kunnen worden gelijkgesteld met een domein van de sociale zekerheid.

A.4. In meer ondergeschikte orde is de Ministerraad van mening dat het Hof, indien het een discriminatie zou vaststellen, die enkel aan een leemte in de wetgeving zou kunnen toeschrijven. Het Hof zou de prejudiciële vraag dus ontkennend moeten beantwoorden.

- B -

B.1. De herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen, waarbij de onderbreking van de beroepsloopbaan wordt geregeld en die voorziet in de betaling van een uitkering aan de werknemer die met zijn werkgever overeenkomt om zijn arbeidsprestaties te verminderen, bevat geen enkele bepaling in verband met de verjaring die van toepassing zou zijn op de terugvordering van onterecht geïnde uitkeringen. De verwijzende rechter leidt daaruit af dat de terugvordering van die uitkeringen enkel zou kunnen verjaren na de termijn van tien jaar bedoeld in artikel 2262bis, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

B.2. De verwijzende rechter vergelijkt die situatie met die welke wordt geregeld in andere wetteksten inzake sociale zekerheid : enerzijds, artikel 7, § 13, dat, bij de wet van 30 december 1988 is ingevoerd in de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, volgens hetwelk de terugbetaling van onverschuldigd betaalde werkloosheidsuitkeringen na drie jaar verjaart, waarbij die termijn op vijf jaar wordt gebracht in geval van arglist of bedrog van de werkloze; anderzijds, artikel 30 van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, dat in identieke termijnen voorziet, die echter worden teruggebracht « tot zes maanden indien de betaling enkel het gevolg is van een vergissing van de instelling of de dienst, waarvan de betrokkene zich normaal geen rekenschap kon geven ».

B.3. De in B.2 vermelde bepalingen geven aan dat de wetgever ervoor gezorgd heeft niet toe te staan dat de inzake sociale zekerheid gestorte uitkeringen, wanneer die onverschuldigd zijn geïnd, binnen de gemeenrechtelijke termijnen kunnen worden teruggevorderd. Hij heeft rekening willen houden met het feit dat « de eigen aard en het toenemende technische aspect van de normatieve teksten die ons sociale zekerheidssysteem beheersen [...] een bijzondere regeling [vereisen] voor de materie van de terugvordering van onverschuldigde bedragen ten aanzien van de principes van het burgerlijk recht » (*Parl. St.*, Senaat, 1979-1980, 508, nr. 1, p. 25). Hij heeft tevens erover gewaakt dat de korte verjaringstermijnen niet van toepassing zijn « in geval van bedrog, arglist of bedrieglijke handelingen van de betrokkene » en in dat geval de verjaringstermijn tot vijf jaar beperkt (artikel 30, § 1, derde lid, van voormelde wet van 29 juni 1981).

B.4. Ongeacht het specifieke karakter van het systeem van loopbaanonderbreking verschillen de uitkeringen waarop het recht geeft niet dermate van de andere sociale uitkeringen dat het verantwoord zou zijn de terugvordering van de onverschuldigd betaalde uitkeringen aan een verjaringstermijn van tien jaar te onderwerpen terwijl, voor andere vergelijkbare onverschuldigd betaalde sociale uitkeringen de verjaringstermijn, naar gelang van de gevallen, zes maanden, drie jaar of vijf jaar bedraagt.

B.5. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre zij geen enkele bepaling inzake de verjaringstermijn bevat voor de rechtsvordering tot terugvordering van de onverschuldigd betaalde loopbaanonderbrekingsuitkeringen.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 12 februari 2003.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior